

Utbildningsdepartementet
Dnr U2024/00153

Remissvar: Promemorian Ökad kompetens i säkerhetsfrågor vid universitet och högskolor

Södertörns högskola har tagit del av promemorian *Ökad kompetens i säkerhetsfrågor vid universitet och högskolor* och lämnar härmed sitt svar på remissen i sin helhet, dvs. både avsnitt 7.1 och 7.2 med sista svarsdag den 14 februari 2024 och övriga avsnitt med sista svarsdag den 21 mars 2024.

Avsnitt 7.1

Förslag: Nomineringspersonerna bör ges i uppdrag av regeringen att vid inför [sic!] nomineringen av ledamöter beakta att det i styrelsen som helhet finns allmän kompetens i säkerhetsfrågor.

Högskolan ställer sig positiv till förslaget då utredaren också tydliggör att behoven kan "skilja sig mellan olika lärosäten, beroende på såväl lärosätets storlek som profil och pågående verksamhet. Vilka behov som finns vid det enskilda lärosätet bör liksom i dag vara nomineringspersonernas uppgift att bedöma".

Avsnitt 7.2

Förslag: Det bör förtydligas i högskoleförordningen att styrelsen har att besluta i viktigare frågor om verksamhetens säkerhet.

Högskolan ställer sig bakom utredarens konstaterande att "Styrelsens roll är emellertid inte en plats för expertutlåtanden eller att besluta i enskilda ärenden." Beträffande förslaget om ett förtydligande i högskoleförordningen kan konstateras att denna redan idag är tydlig med att styrelserna har att besluta i "övriga frågor som är av principiell vikt". Styrelsen vid Södertörns högskola har i enlighet med detta också till exempel beslutat om högskolans Informationssäkerhetspolicy, liksom den beslutar om alla policys. Därutöver har högskolan sedan många år haft ett strukturerat arbete avseende IT-säkerhetsfrågor och andra verksamheter, bland annat genom framtagande av årliga riskanalyser, inrättat en krisorganisation samt genomfört krisövningar.

Det är således i sig tveksamt om en tydligare skrivning i högskoleförordningen i sak tillför något.

Utredaren för generellt goda resonemang om att universitet och högskolor ska präglas av öppenhet och akademisk frihet. Förslaget om att i högskoleförordningen ange ett konkret sakområde kan dock ses som en principiell nyordning som kan öppna för att helt andra sakområden kan komma att skrivas in. I ljuset av de senaste årens diskussion om behovet av att värna lärosätenas autonomi bör det övervägas om utredarens syfte kan uppnås på andra sätt, till exempel genom på de sätt som utredaren också föreslår gälla mer generellt, dvs. att lärosätena årligen övergripande ska redovisa "hur de arbetar med säkerhetsfrågor, exempelvis genom åiterrapporteringskrav i regleringsbrev eller inom ramen för den årliga myndighetsdialogen".

Övriga avsnitt

Avsnitt 7.3

Förslag: Regeringen bör ge Försvvarshögskolan i uppdrag att, i samarbete med relevanta myndigheter, utveckla och genomföra kompetenshöjande insatser för universitet och högskolor i fråga om säkerhetsfrågor. Insatserna bör i första hand riktas mot styrelsernas ledamöter och lärosätenas ledningar.

En kortare introduktion till säkerhetsfrågorna och regeringens förväntningar på styrelserna avseende säkerhetsfrågor bör införas i Regeringskansliets (Utbildningsdepartementets) introduktion till nya styrelseledamöter i och med att nya styrelseledamöter utses från den 1 oktober 2024.

Högskolan tillstyrker förslagen men vill samtidigt särskilt betona vikten av säkerhetshöjande kompetensutveckling för lärosätenas operativa ledningar med det direkta dagliga ansvaret samt att introduktion till säkerhetsfrågorna erbjuds alla nya styrelseledamöter som utses framöver, inte bara för dem som kommer att utses från 1 oktober 2024.

Avsnitt 7.4

Förslag: Regeringen bör låta utreda hur en stödfunktion i säkerhetsfrågor kan inrättas för universitet och högskolor. Syftet med en sådan stödfunktion bör vara att bistå lärosäten men även enskilda forskare med stöd i frågor som rör säkerhetsaspekter på internationella samarbeten.

Förslaget är generellt formulerat, dvs. som en stödfunktion i säkerhetsfrågor i allmänhet, men texten handlar senare i allt väsentligt om de avvägningar som måste göras i fråga om lärosätenas internationella samarbeten. Med denna avgränsning tillstyrker högskolan utredarens förslag om att det pågående uppdrag som Universitets- och högskolerådet, Vetenskapsrådet och Vinnova (U2023/02127) har om ansvarsfull internationalisering utökas till att utreda hur en sådan stödfunktion bör utformas. Det utökade uppdraget bör dock vara avgränsat till internationaliseringsfrågorna och inte utgöra en stödfunktion för andra säkerhetsaspekter.

Avsnitt 8.3

Rekommendation: Regeringen bör säkerhetspröva rektorer vid lärosäten som bedriver säkerhetskänslig verksamhet. Om det finns personal vid lärosätet som är placerade i säkerhetsklass bör rektor och styrelseordförande normalt vara placerade säkerhetsklass 3.

Utredarens resonemang är väl avvägda mellan skyddsbehovet och till exempel möjligheten att kunna rekrytera rektorer internationellt. Högskolan har reflekterat över om säkerhetsklass 3 som är den lägsta nivån skulle vara tillräcklig för de lärosäten som bedriver säkerhetskänslig verksamhet, eller om de snarare om möjligt borde vara placerade i säkerhetsklass 2. Under den hearing som genomfördes med utredaren den 7 februari 2024 förtydligades dock utredarens tanke att även om rektor och styrelseordförande kan få information som är skyddsvärd, så kommer de normalt inte ha information på den detaljnivå som nödvändiggör placering i högre skyddsklass. Högskolan ställer sig därmed bakom förslaget.